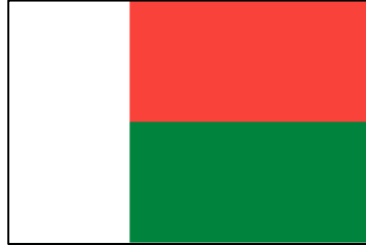

MADAGASKAR

ÇİMENTO SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Nisan 2025

Antananarivo Ticaret Müşavirliği

İÇİNDEKİLER

1. Çimento Sektörünün Genel Durumu	2
1.1. Genel olarak Çimento Sektörü	2
1.2 Sektörün Tanıtımı	2
2. Çimento Sektöründe Dış Ticaret	3
2.1 Sektörde En Fazla İhracat Yapan Ülkeler	3
2.2 Sektörde En Fazla İthalat Yapan Ülkeler	4
3. Madagaskar’da Çimento Sektörü	4
3.1. Madagaskar’da Çimento Üretimi	4
3.2 Madagaskar Çimento Sektöründe Dış Ticaret.....	5
3.2.1 Sektörde Madagaskar’ın En Fazla İthalat Yaptığı Ülkeler	5
3.2.2 Sektörde Madagaskar’ın En Fazla İhracat Yaptığı Ülkeler	5
3.2.3 Sektörde Madagaskar’ın En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler	5
3.3 Sektörde Ülkemizden İhracat	6
4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş.....	6
4.1 Sektör için Hedef Bölge ve Şehirler	6
4.2 Madagaskar’daki Altyapı Projeleri ve Çimento Talebi	6
4.2 Sektördeki Başlıca Şirketler ve Pazar Yapısı	7
4.2.1 Pazar Yapısı	7
4.2.2 Sektördeki Başlıca Aktörler	9
4.2.3 İlgili Odalar/Birlikler/Dernekler/STK’lar	9
4.2.4 İthalatçı Şirketler Hakkında Açık Bilgi Kaynakları	10
4.3 Madagaskar’da Çimento İthalatı: Süreç ve Gerekli Belgeler.....	10
4.3.1 Yasal ve Ticari Ön Koşullar	10
4.3.2 İthalat Sürecinde Gerekli Belgeler (Çimento dahil tüm mallar için)	11
4.3.3 Gümrük ve Teslimat Süreci	11
4.3.4 Çimento Ürünlerine Özel Hususlar	12
4.4 Sektörde İthalat Öncesi Denetim ve İzleme Şirketleri	12
4.5 Sektördeki Başlıca Ticaret Fuarları	13
4.6 Sektörde İhaleler Yayımlayan Kamu Kurumlarına İlişkin Bilgiler.....	14
4.7 Ülkenin Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları	14
4.8 Sektörde Standartlar	15
4.9 Sektörde Etiketleme	16
4.10 Sektörde Ambalajlama	16
4.11 Lojistik (taşıma süreleri, tercih edilen taşıma modları, güzergahlar)	17
4.12 Dağıtım Kanalları	17
4.13 Sektörde Vergiler	18
4.14 Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller	19
4.15 Diğer: Madagaskar’da Özel Günler ve Bayramlar (2025)	19
5. Çimento Sektöründe İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar	20
5.1 Mal Ticareti Açısından Fırsatlar	20
5.2 Sektörde Yatırımlar Açısından Fırsatlar	20
6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler	22
7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler	23
8. Genel Değerlendirme	24
9. Yararlı Linkler	25
10. Kaynakça	25

1. Çimento Sektörünün Genel Durumu

1.1. Genel olarak Çimento Sektörü

2024 yılında dünya genelinde çimento üretiminin toplam hacmi yaklaşık 4 milyar ton olarak gerçekleşmiştir. 1995 yılında bu rakam sadece 1,39 milyar tondur. Aradaki fark geçen zaman içerisinde inşaat sektörünün ne kadar büyüdüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

2024 yılında Çin, yaklaşık 1,9 milyar metrik tonluk üretimiyle açık ara en büyük çimento üreticisi olmuştur. Hindistan ise 450 milyon metrik ton ile uzak bir ikinci sırada yer almıştır. Türkiye ve İran, ABD de önemli üreticiler arasında yer almaktadır.

Küresel çimento tüketimi genellikle gelişmekte olan ülkelerdeki altyapı projeleriyle artmaktadır. Afrika ve Orta Doğu gibi bölgelerde 2024 yılında talepte %2–3 oranında artış yaşanması beklenmektedir.

Çimento fiyatları bölgesel farklılıklar göstermektedir. Avrupa ve ABD gibi gelişmiş bölgelerde fiyatlar yüksek seyretmekte, buna karşılık gelişmekte olan ülkelerde hem talep artışı hem de uygun fiyatlar göze çarpmaktadır. Küresel pazar büyüklüğü 2024'te yaklaşık 407 milyar dolar seviyesinde olup, 2033'e kadar bu rakamın 673 milyar dolara çıkması beklenmektedir.

Çevresel etkiler ise sektörün karşı karşıya olduğu en büyük sorunlardan biridir. Çimento üretimi, çeşitli minerallerin 1400 santigrat derecenin üzerindeki sıcaklıklarda fırınlarda ısıtılmasını gerektirir. Bu işlem çok büyük miktarda enerji gerektirir ve bu nedenle çimento üretimi, dünyadaki en büyük sera gazı salım kaynaklarından biridir. Çimento üretiminden kaynaklanan karbon dioksit (CO₂) emisyonları son birkaç on yıldır neredeyse kesintisiz olarak artmış ve 2023 yılında 1,57 milyar metrik tona ulaşmıştır.

Nüfus artışının ve altyapı yatırımlarının talebi artırdığı, Afrika ve Güney Asya gibi gelişmekte olan bölgelerde, çimento sektöründe faaliyet gösteren firmalar için önemli fırsatlar bulunmakta olup Madagaskar da bu yerlerden biridir.

1.2 Sektörün Tanıtımı

Çimento sektörü, yapı ve inşaat sektörünün temel girdilerinden biri olan çimentonun üretimi, dağıtımı, satışı ve ihracatı gibi süreçleri kapsayan sanayi koludur. Bu sektör, altyapı, konut, ticari yapı, enerji ve ulaşım projelerinde yaygın şekilde kullanılan çimentoyu sağlayarak ekonomik kalkınmada kritik bir rol oynar. Kısacası çimento sektörü hem üretim teknolojileri hem de inşaat ekonomisiyle doğrudan ilişkili olan stratejik bir ağır sanayi dalıdır.

Başlıca Ürün Grupları:

Klinker: Çimento üretiminin ara maddesidir. Kireçtaşı ve kilin yüksek sıcaklıkta pişirilmesiyle elde edilir.

Portland Çimentosu : En yaygın kullanılan çimento türüdür. Beton, harç ve sıva üretiminde kullanılır. Alt türler:

- Gri Portland
- Beyaz Portland
- Sülfat dayanıklı Portland

Kompoze (Katkılı) Çimentolar : çuçu kül, cüruf, puzolan gibi katkı maddeleri içerir. Karbon emisyonunu azaltmak amacıyla tercih edilir.

Alüminatlı Çimentolar: Yüksek sıcaklık ve kimyasallara dayanıklı alanlarda kullanılır (ör. sanayi fırınları).

Hidrolik Çimentolar: Su ile temas ettiğinde sertleşebilen özel çimentolardır. Su altında uygulamalar için uygundur

Tablo 1: Sektördeki ürünlere ilişkin gümrük tarife pozisyonları

Pozisyon Numarası	Pozisyon Açıklaması	Alt Pozisyon Numarası	Ürün
2523	Portland çimentosu, şaplı çimento, cüruf çimentosu, süper sülfat çimentosu ve benzeri su altında sertleşen çimentolar (boyanmış veya klinker şeklinde olsun olmasın)	252329	Portland çimentosu (beyaz olmayan, suni olarak renklendirilmiş olsun veya olmasın)
		252390	Su altında sertleşen diğer çimentolar
		252321	Beyaz portland çimentosu (Suni olarak renklendirilmiş olsun olmasın)
		252310	Klinker
		252330	Şaplı çimento

Kaynak : Trademap 2025

Açıklamalar:

- **2523:** Çimentolar için genel GTİP başlığıdır. Bu başlık altında hem nihai ürünler (örneğin portland çimentosu) hem de ara ürünler (örneğin klinker) yer alır.
- **2523.10:** Klinker, portland çimentosunun temel hammaddesidir ve ihracat/ithalat işlemlerinde ayrı kod altında yer alır.
- **2523.21 / 2523.29:** Beyaz ve gri Portland çimentosu ayrımı yapılır.
- **2523.90:** Pozolanik, sülfatlara dayanıklı veya özel katkılı çimentolar bu kod altında sınıflandırılır.
- **2523.30:** Şaplı çimento (Aluminous cement)

2. Çimento Sektöründe Dış Ticaret

2.1 Sektörde En Fazla İhracat Yapan Ülkeler

Tablo 2: Çimento Sektöründe en fazla ihracatı olan ilk 10 Ülke (Son 4 yıl) (Bin USD)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	2024
1	Vietnam	1.646.448	1.281.105	1.216.896	1.361.992
2	Türkiye	1.368.120	1.663.042	1.361.848	1.198.568
3	Almanya	617.184	594.236	694.112	684.556
4	Mısır	455.897	678.208	773.604	633.962
5	Kanada	535.319	513.041	566.457	574.991
6	İspanya	429.518	429.418	482.367	447.185
7	Endonezya	405.559	376.616	405.430	374.926
8	Cezayir	318.036	612.535	512.612	333.132
9	Belçika	289.144	320.253	364.740	331.927
10	Slovakya	196.928	210.979	261.579	317.729
Diğer		7.329.460	7.139.945	7.521.777	6.112.753
Dünya Toplam		13.591.613	13.819.378	14.161.422	12.371.721

Kaynak : Trademap

Tabloda görüldüğü gibi dünya çimento ihracatında Türkiye, Vietnam’la birlikte sektörde en yüksek ihracat rakamlarına sahip ülkelerden biridir. Türkiye 2024 yılında yaklaşık 1,19 milyar dolar (yaklaşık 20,9 milyon ton) çimento ihracatı yapmıştır.

2.2 Sektörde En Fazla İthalat Yapan Ülkeler

Tablo 3: Çimento Sektöründe en fazla ithalatı olan ilk 10 Ülke (Son 4 yıl) (Bin USD)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	2024
1	ABD	1.837.269	2.690.037	2.702.807	2.429.986
2	İngiltere	387.562	577.935	609.965	563.273
3	Fransa	562.863	573.673	627.884	527.854
4	Filipinler	608.293	638.089	551.893	519.071
5	Hollanda	359.523	509.745	501.744	485.342
6	İtalyaİtalya	201.142	263.338	363.207	446.509
7	Bangladeş	748.466	729.186	697.676	364.688
8	İsrail	341.366	439.442	398.516	345.129
9	Macaristan	138.042	166.499	234.804	342.238
10	Fildişi Sahilleri	282.104	284.827	273.006	239.623
37	Madagaskar	79.503	73.238	78.893	83.040
Diğer		11.055.671	9.894.003	9.316.836	7.038.659
World		16.601.804	16.840.012	16.357.231	13.385.412

Kaynak : Trademap

Tabloda görüldüğü gibi dünya çimento ithalatında ABD ilk sırada yer alırken onu İngiltere ve Fransa izlemektedir. Madagaskar ise 2024 yılında 83 milyon dolarlık (1.122.268 ton) ithalatla 37. Sırada yer almıştır.

3. Madagaskar’da Çimento Sektörü

3.1. Madagaskar’da Çimento Üretimi

Madagaskar'da çimento sektörü, altyapı ihtiyacının hızla arttığı ancak yerli üretimin sınırlı olduğu bir yapıya sahiptir. Ülkede yıllık çimento tüketimi 1,5 ila 2 milyon ton arasında değişmekte olup, bu ihtiyacın önemli bir bölümü ithalatla karşılanmaktadır. İthal edilen çimentolar genellikle gri Portland (CPA 42.5 tipi) olup, genel inşaat, konut ve kamu altyapı projelerinde kullanılmaktadır. Ülkede beyaz çimento ve katkılı çimento gibi özel ürünler ise nadiren talep görmektedir.

3.2 Madagaskar Çimento Sektöründe Dış Ticaret

3.2.1 Sektörde Madagaskar'ın En Fazla İthalat Yaptığı Ülkeler

Tablo 4: Madagaskar'ın Çimento İthalatında İlk 10 Ülke (2024)

Sıra	Ülke Adı	İthalat Değeri (Dolar)	Miktar* (Ton)	Oran (%)
1	Pakistan	52.399.000	717.274	63,3
2	Vietnam	25.220.000	337.359	30,4
3	BAE	4.942.000	66.176	6
4	Çin	202.000	585	0,2
5	Mısır	39.000	247	0,05
6	Fransa	12.000	30	0,01
7	Hindistan	9.000	26	0,01
8	Almanya	5.000	24	0,01
9	İspanya	4.000	4	0,01
10	Güney Kore	1.000	2	0,00
22	Türkiye	-	-	0
	TOPLAM	83.040.000	1.122.268	

Kaynak : Trademap

Madagaskar, çimento ihtiyacının büyük bir kısmını ithalat yoluyla karşılamakta olup, başlıca tedarikçileri Pakistan, Vietnam ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir. Ülkede çimento üretimi sınırlı olduğundan, artan inşaat ve altyapı projeleri karşısında ithalata bağımlılık devam etmektedir. 2024 yılında 83 milyon dolar değerinde 1,1 milyon ton çimento ithal edilmiştir. Türkiye'den ithalat ise yoktur.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle Madagaskar Çimento İthalatı (2020-2024) (Bin Dolar)

Çimento (GTİP 2523)	2020	2021	2022	2023	2024
İthalat Tutarı	59.108	79.503	73.238	78.893	83.040

Kaynak : <https://www.trademap.org/>

3.2.2 Sektörde Madagaskar'ın En Fazla İhracat Yaptığı Ülkeler

Trademap verilerine göre Madagaskar'ın çimento ihracatı bulunmamaktadır.

3.2.3 Sektörde Madagaskar'ın En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Tablo 6: Sektörde Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

GTİP Kodu	GTİP Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)
252329	Portland çimentosu	81.764.000	-
252390	Su altında sertleşen diğer çimentolar	1.218.000	-
252321	Beyaz portland çimentosu	57.000	-
252310	Klinker	-	-
252330	Şaplı çimento	-	-
Toplam		83.039.000	

Kaynak : Trademap

Madagaskar 2024 yılında 83 milyon dolarlık (1,1 milyon ton) çimento ithalatı yapmıştır. Yapılan ithalatın yüzde 98,5'i (81,7 milyon dolarlık kısmı) Portland çimentosudur.

3.3 Sektörde Ülkemizden İhracat

Ülkemizden Madagaskar’a çimento ihracatı yoktur. Madagaskar’ın dünyadan yaptığı çimento ithalatının büyük çoğunluğu Portland çimentosu olup Türkiye’nin dünyaya en fazla ihracat yaptığı çimento türü arasında yer almaktadır.

Tablo 7: Sektörde Türkiye’nin (Dünyaya) En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Gtip Kodu	Ürün	2020	2021	2022	2023	2024
'252329	Portland Çimentosu	626.343	750.907	1.058.586	964.866	791.065
'252310	Klinker	447.528	448.836	424.763	209.566	247.498
'252321	Beyaz Portland Çimentosu	129.850	151.518	161.434	158.584	136.898
'252330	Şaplı Çimento	9.698	12.036	11.619	14.965	19.775
'252390	Su altında sertleşen diğer çimentolar	5.276	4.823	6.640	13.867	3.331
	Toplam	1.218.695	1.368.120	1.663.042	1.361.848	1.198.567

Kaynak: Trademap

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör için Hedef Bölge ve Şehirler

Madagaskar’ın tüm bölgeleri çimento sektörü için potansiyel hedeflerdir. Madagaskar, son yıllarda altyapı ve kentsel dönüşüm projelerine öncelik vererek çimento sektöründe önemli bir potansiyel pazar haline gelmiştir. Cumhurbaşkanı Andry Rajoelina’nın liderliğindeki kalkınma programları, ülkenin modernizasyonunu hedeflemekte ve bu doğrultuda büyük altyapı projeleri hayata geçirilmek istenmektedir. Bu projeler, sadece kent merkezlerini değil, ülkenin tüm bölgelerini kapsayan geniş bir çimento tüketim alanı oluşturmaktadır.

4.2 Madagaskar’daki Altyapı Projeleri ve Çimento Talebi

Madagaskar’da önümüzdeki dönemde de çimento talebinin artmasına yol açacak belli başlı projeler şunlardır:

- **Antananarivo–Toamasina Otoyolu:** Başkent Antananarivo ile doğu kıyısındaki önemli liman şehri Toamasina’yı birbirine bağlayacak 260 kilometrelik otoyolun inşaatı Aralık 2022’de başlamıştır. Madagaskar’ın ilk ücretli otoyolu olacak proje hem karayolu taşımacılığını geliştirmeyi hem de ekonomik bağlantıları güçlendirmeyi amaçlamaktadır.
- **RN13 Karayolu Rehabilitasyonu:** Ambovombe ile Taolagnaro arasındaki 114 km’lik ulusal karayolunun yenilenmesine yönelik proje, Avrupa Yatırım Bankası (EIB) tarafından finanse edilmektedir. Projenin geçici tamamlanma tarihi Mayıs 2025 olarak öngörülmüştür.
- **Sahofika ve Volobe Hidroelektrik Santralleri:** Ülkenin enerji arzını artırmaya yönelik bu iki büyük proje hem inşaat sürecinde hem de çevresel altyapı tesislerinde önemli miktarda çimento tüketimi gerektirmektedir.
- **Toamasina Limanı Genişletme Projesi:** Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) desteğiyle sürdürülen bu liman modernizasyonu, ülkenin dış ticaret potansiyelini artırmakta ve aynı zamanda sanayi lojistiğine yönelik altyapı yatırımlarını tetiklemektedir.

- **Toliara Limanı Genişletme Projesi:** Ülkenin güneybatısındaki önemli bir ticaret ve madencilik çıkış noktası olan Toliara Limanı'nın modernizasyon ve genişletme planları, özellikle maden ve tarım ürünleri ihracat kapasitesini artırmayı hedeflemektedir. Yeni terminal alanları, depo inşaatları ve ulaşım altyapısı projeleri kapsamında yüksek hacimli çimento ve beton kullanımına ihtiyaç duyulacaktır.
- **Sosyal Konut ve Kentsel Dönüşüm Programları:** Antananarivo, Mahajanga ve Fianarantsoa gibi şehirlerde sosyal konut projeleri ve düzensiz yerleşimlerin dönüştürülmesi planlanmaktadır. Bu gelişmeler konut bazlı çimento talebini doğrudan artırmaktadır.
- **Yeni Şehir Projesi:** Madagaskar hükümeti, başkent Antananarivo üzerindeki yoğun nüfus baskısını azaltmak amacıyla başkentte, konut, kamu hizmetleri, ulaşım altyapısı ve dijital altyapıyı içeren yeni bir yerleşim yeri inşa etmeyi hedeflemektedir. Yeni şehir projeleri, orta ve uzun vadede büyük ölçekli konut inşaatı ve altyapı çalışmaları gerektireceğinden çimento sektöründe sürdürülebilir ve geniş tabanlı bir talep yaratacaktır.
- **Demiryolu ve Lojistik Yenileme Çalışmaları:** Özellikle Antananarivo–Toamasina hattı başta olmak üzere demiryolu ağlarının rehabilitasyonu gündemdedir. Ağır sanayi ürünlerinin (örneğin çimento, betonarme malzeme) taşınmasını kolaylaştıracak bu tür yatırımlar altyapı inşasında yeni çimento ihtiyacı doğurmaktadır.
- **İklim Dirençli Yapılar ve Yeşil Altyapı:** Tropikal iklime dayanıklı yol, köprü ve kamu yapıları inşa etmek amacıyla suya dayanıklı, uzun ömürlü beton ürünlerin tercih edilmesi, özellikle kıyı ve yüksek yağış alan bölgelerde çimento bazlı malzemelere olan ihtiyacı artırmaktadır.

Bu bağlamda, Madagaskar'ın tüm bölgeleri çimento sektörü için hedeftir, çünkü Madagaskar'ın tüm bölgelerinde altyapı yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

4.2 Sektördeki Başlıca Şirketler ve Pazar Yapısı

4.2.1 Pazar Yapısı

Madagaskar'da çimento sektöründe mevcut durumda sadece bir yerli üretici bulunmaktadır. Alpha Ciment Madagascar olup, Antsirabe ve Toamasina'da iki üretim tesisine sahiptir. Alpha Ciment, yıllık yaklaşık 180.000 ton üretim kapasitesine sahiptir. Ayrıca, Batı Afrika merkezli Atlantic Group'a ait SCM (Société Cimentière de Madagascar) şirketi, Toamasina'da yeni bir fabrika inşa etmektedir.

Yerli üretimin kapasite artışı ve yeni yatırımlar, ithalata olan bağımlılığı kademeli olarak azaltmayı hedeflemektedir. Ancak kısa vadede, Madagaskar'ın büyüyen altyapı ve konut talebi göz önüne alındığında, çimento ticareti ülkedeki inşaat faaliyetlerinin sürdürülmesinde kritik rol oynamaya devam edecektir.

Sektör uzmanlarıyla yapılan görüşmelere göre, ülkede yatırım ortamı halen ideal koşullardan uzaktır. Ekonomik kalkınma ajansı AD'OCC'ye göre, yetersiz altyapı (yollar, su ve elektrik şebekeleri), kamu ve özel sektörde yüksek yolsuzluk riski ve elektriğe yetersiz erişim (Dünya Bankası'na göre ülke genelinde %37) gibi bir dizi faktör Madagaskar'ın bir yatırım yeri olarak çekiciliğini hala engellemektedir.

Tablo 8: Madagaskar'da Çimento Sektöründe Hammadde Yatakları

Başlıca kireçtaşı yatakları	Başlıca kil yatakları
Diego-Suarez Ampasimbava Yarımadası (Ambanja'nın Batısı) Narinda Yarımadası Majunga Tuléar	- Diego Suarez - Antananarivo'nun batısı - Tamatave - Faratsiho - Antanifotsy - Bemolanga - Antsirabe - Fianarantsoa - Tuléar

Kaynak : <http://infoterre.brgm.fr/rapports/RP-50387-FR.pdf>

PAZAR KOŞULLARI

22 kg /Kişi /Yıl	Yıllık çimento tüketimi/ Kişi
1 Milyon	Madagaskar'da yıllık ulusal çimento tüketimi (ton)
400 000	Madagaskar'da yıllık çimento üretimi (ton)
100 à 150 kg / Kişi / yıl	Sahra altı ülkelerde yıllık ortalama çimento tüketimi
7 %	Sahra altı ülkelerde yıllık ortalama çimento tüketimi

Referans piyasa fiyatı (2025)

↑ MAX	39 500 Ar
→ ORT	38 000 Ar
↓ MIN	25 500 Ar

50 kg torba fiyatı

Not : Ar : Madagaskar Ariary, 1USD : 4600 Ariary

4.2.2 Sektördeki Başlıca Aktörler

Alpha Ciment Madagascar

Madagaskar'daki en büyük çimento üreticisi olan Alpha Ciment S.A., daha önce Cementis adıyla faaliyet göstermekteydi. Şirket, Mauritius merkezli Gamma Civic Ltd. ve Endonezyalı Cemindo Gemilang ortaklığıyla satın alındıktan sonra yeniden yapılandırıldı. Alpha Ciment'in iki ana üretim tesisi bulunmaktadır. Biri Ibity, Antsirabe'de bulunan entegre üretim tesisi, diğeri de Toamasina bulunan tesistir. Şirket, 2024 yılında Ibity tesisinin kapasitesini artırmak amacıyla 100 milyon ABD doları tutarında bir yatırım planı açıklamıştır. Bu yatırımın, yıllık üretim kapasitesini 180.000 tondan 1 milyon tona çıkarması hedeflenmektedir.

Société Ciment de Madagascar (SCM)

SCM, Fildişi Sahili merkezli Atlantic Group'un bir iştirakidir. Şirket, Toamasina'nın Tanandava bölgesinde yeni bir çimento fabrikası inşa etmektedir. Tesis henüz faaliyette değildir ancak 2025 yılı içinde faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

State Procurement of Madagascar (SPM)

SPM, Madagaskar hükümeti tarafından temel mal ve yakıt tedarikini sağlamak amacıyla kurulan bir kamu limited şirketidir. Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı (MIC) tarafından yönetilmektedir. SPM, özellikle "Lucky" markası altında çimento ithalatı yaparak ülke genelinde uygun fiyatlı çimento temin etmektedir.

4.2.3 İlgili Odalar/Birlikler/Dernekler/STK'lar

Madagaskar'da çimento sektörüyle ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki kurumlarla iletişime geçilebilir:

• **Madagaskar Ekonomik Kalkınma Kurulu (EDBM):**

EDBM, Madagaskar'ın resmi yatırım teşvik ajansıdır. Görevi, iş ortamını yatırım açısından cazip ve elverişli hale getirmektir.

Adres: Immeuble EDBM, Avenue Gal Gabriel RAMANANTSOA, Antaninarenina, Antananarivo

Tel: (+261) 20 22 670 40 / 681 21

E-posta: edbm@edbm.mg

Web sitesi: <https://edbm.mg>

• **Ulusal Çevre Ofisi (ONE):**

Çevresel izin süreçleri ve değerlendirmeler için yetkili kurumdur.

Adres: BP 822, Immeuble IFANOMEZANTSOA II, Escalier Ranavalona I, Analakely, Antananarivo

Tel: +261 34 45 381 08

Web sitesi: <https://www.pnae.mg>

• **Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı (MIC):**

Sanayi yatırımları ve üretim faaliyetleri için gerekli izin ve düzenlemelerden sorumludur.

Tel: +261 38 33 55 885

Web sitesi: <https://micc.gov.mg>

• **Bayındırlık Bakanlığı (MTP):**

Madagaskar’da modern, dayanıklı ve erişilebilir altyapının planlanması ve uygulanmasından sorumludur.

Adres: Rue RANAIVO Jules, Anosy, 101 Antananarivo

Tel: +261 38 92 216 79

E-posta: dircom@mtp.gov.mg

4.2.4 İthalatçı Şirketler Hakkında Açık Bilgi Kaynakları

Madagaskar'daki ithalat şirketleri hakkında bilgi edinmek için, ülkenin önde gelen iş dünyası örgütlerinden biri olan GEM (Groupement des Entreprises de Madagascar) ile iletişime geçilmesi önerilir. GEM; ulusal, bölgesel ve sektörel meslek kuruluşları, meslekler arası gruplar ve doğrudan üye şirketlerden oluşan bir konfederasyondur . Yine sanayi ve ticaret odaları ile sanayi ve ticaret odaları federasyonundan çeşitli bilgiler edinilebilmekte ancak aktif ithalatçı firmaları tespit etmek mümkün olmamaktadır.

Ülkede açık ve kamuya erişilebilir kaynaklar çok sınırlı olup potansiyel alıcı firmalar ücretli abonelik gerektiren veri tabanları aracılığıyla elde edilebilmektedir. Volza veritabanında yer alan bilgilere göre, 2023 yılı itibarıyla, Madagaskar'da 84 çimento ithalatçısı faaliyet göstermektedir. Bu firmalar, 40 farklı tedarikçiden toplam 406 ithalat sevkiyatı gerçekleştirmiştir. Yine aynı veri tabanına göre en aktif ithalatçılar arasında NS Enterprises, AASTAR Trading PTE Ltd, Cementis Madagascar ve Five Star Impex gibi firmalar bulunmaktadır. Bunun dışındaki detaylar için ücretli üyelik gerekmektedir. İthalatçı firma bilgileri hakkında daha detaylı bilgiye ulaşmak isteyenlerin Ticaret Müşavirliğimizle iletişime geçmeleri tavsiye olunur.

4.3 Madagaskar’da Çimento İthalatı: Süreç ve Gerekli Belgeler

4.3.1 Yasal ve Ticari Ön Koşullar

Madagaskar'da ithalatçı olarak faaliyet gösterebilmek için aşağıdaki kayıt ve belgeler gereklidir:

1. Ticaret ve Şirketler Sicili'ne kayıt (Registre du Commerce)
2. Geçerli bir vergi kartı (Carte d'Identité Fiscale - CIF)
3. İstatistiksel Kimlik Numarası (Numéro d'Identification Statistique - NIS)
4. Fokontany'ye (mahalle/semt yönetimi) varlık bildirimi
5. Yabancı yatırımcılar için CIPENS (Yabancı Mesleki Kimlik Kartı)
6. Banka hesabı açılması (ticari banka nezdinde)
7. İthalat İstatistik Dosyası (Dossier Statistique d'Importation - DSI) oluşturulması

4.3.2 İthalat Sürecinde Gerekli Belgeler (Çimento dahil tüm ürünler için)

Tablo 9: İthalat Sürecinde Belgeler

Belge	Açıklama
Satın alma siparişi	Tedarikçiye gönderilen, mal alımını resmileştiren belge
Tedarikçi faturası	Proforma ve ticari fatura dahil olmak üzere satın alma işlemlerinin kanıtı
Menşe şahadetnamesi	Malın üretildiği ülkeyi belgeleyen sertifika (SADC formu kullanılabilir)
Taşıma belgeleri	Konşimento (denizyolu) veya hava konşimentosu (airway bill)
Sigorta sertifikası	Sevkiyatın sigortalandığını gösteren belge
Paketleme listesi	Ürünlerin koli/kutu bazında detayları
İthalat beyannamesi	Malın gümrük rejimini belirleyen ve vergilendirmeye temel olan beyan
Gümrük beyannamesi	Sydonia++ sistemi üzerinden verilen resmi gümrük bildirimi
Cargo Tracking Note (BSC)	Zorunlu. GASYNET tarafından çevrimiçi olarak düzenlenir (www.bsccmg.sgs.com)

4.3.3 Gümrük ve Teslimat Süreci

- BSC Belgesinin oluşturulması**
Tüm ithalat sevkiyatları için zorunludur. SGS platformu üzerinden elektronik olarak yapılır.
- Belgelerin hazırlanması**
Kesin fatura, vergi kimliği, sigorta ve taşıma belgeleri dahil tüm evraklar toplanır.
- Sydonia++ Sistemi üzerinden beyan yapılması**
Dijital gümrük beyan sistemi kullanılır. Gümrük idaresi, kontrol devresini (yeşil/sarı/kırmızı) belirler.
- Vergilerin ödenmesi**
Ana banka üzerinden ithalat vergileri ve resimler ödenir, ödeme dekontu gümrüğe sunulur.
- Malların doğrulanması ve çekilmesi**
Konşimento ile birlikte nakliye firmasına başvurularak teslimat makbuzu alınır. TradeNet sisteminde işlem tamamlanır.

4.3.4 Çimento Ürünlerine Özel Hususlar

- Çimento, Madagaskar'da ithalat açısından kontrollü ürün sayılmamaktadır.
- Ancak kalite, içerik ve menşe açısından ek kontroller olabilir.
- CPA 42.5 gibi belirli standartlara uygun ürünler tercih edilmektedir.
- İthalatçıların, Madagaskar'daki iklim koşulları ve inşaat türlerine uygunluğu göz önünde bulundurarak ürün seçmeleri önerilir. Madagaskar gibi tropikal ve nemli bölgelerde, yüksek dayanım ve erken mukavemet gelişimi önemli olduğundan CPA 42.5, yaygın tercih edilen bir türdür.

4.4 Sektörde İthalat Öncesi Denetim ve İzleme Şirketleri

Madagaskar'a çimento ithalatında sevk öncesi inceleme (pre-shipment inspection) zorunlu değildir.

Ancak incelemenin söz konusu olduğu durumlarda ya da ürün gruplarında gerekli izinler, ilgili bakanlıklar tarafından verilir. Bu tür izin süreçleri ve belgeler, büyük ölçüde MIDAC (Ministères, Départements et Agences de Contrôle) modülü üzerinden çevrimiçi olarak yürütülmektedir.

İthalat sürecinde ayrıca BSC (Bordereau de Suivi des Cargaisons) adı verilen yük takip belgesinin düzenlenmesi zorunludur. Bu belgenin oluşturulması ve takibi, Madagaskar devleti tarafından yetkilendirilmiş olan SGS (Société Générale de Surveillance) adlı özel denetim firması aracılığıyla yapılmaktadır. SGS platformu, ithalatçıların ve ihracatçıların yük bilgilerini çevrimiçi olarak kaydetmesine ve BSC belgesini düzenlemesine imkân tanır.

MIDAC, Madagaskar'da dış ticaret işlemlerinde gerekli olan tüm izin, lisans, sertifika ve teknik uygunluk belgelerinin çevrimiçi olarak alınmasını sağlayan bir platformdur. Bu sistem, yaklaşık 15 farklı bakanlık ve denetim kurumunu entegre eder. MIDAC üzerinden genel işleyiş şu şekilde gerçekleşir:

1. Başvuru: İthalatçı veya gümrük müşaviri, gerekli belge için MIDAC modülüne başvurur.
2. Değerlendirme: İlgili kamu kurumu (örneğin Sanayi ve Ticaret veya Çevre Bakanlığı), başvuruyu değerlendirir.
3. Onay ve Entegrasyon: Onaylanan belge doğrudan gümrük beyannamesine entegre edilir ve gümrük memurları tarafından sistem üzerinden erişilebilir hale gelir.

Sonuç olarak; Madagaskar'da çimento ithalatı için önceden sevkiyat denetimi zorunlu olmamakla birlikte, belirli ürünler için ilgili bakanlıklardan izin alınması gerekebilir. İthalat süreci, MIDAC modülü üzerinden çevrimiçi olarak yönetilir ve BSC belgesi SGS tarafından düzenlenir. Bu süreçlerin doğru ve eksiksiz bir şekilde yürütülmesi, ithalat işlemlerinin sorunsuz tamamlanmasını sağlar.

Öte yandan 2024 yılı içinde Madagaskar Ticaret Bilgi Portalı / Portail d'Information Commerciale de Madagascar (PICM) hayata geçirilmiş olup, ülkenin ticaret düzenlemeleri, ithalat ve ihracat prosedürleri hakkında merkezi, erişilebilir ve kullanıcı dostu bir bilgi kaynağı sunan resmi bir platformdur. Bu portal, Madagaskar hükümeti tarafından, ticaretin şeffaflığını artırmak ve iş ortamını iyileştirmek amacıyla geliştirilmiştir.

PICM'nin lansmanı, 30 Nisan 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren portal aktif olarak kullanılmaktadır. Platform, kullanıcıların ithalat ve ihracat işlemleri için gerekli belgeleri çevrimiçi olarak doldurmasına, ticaretle ilgili güncel verilere erişmesine ve çeşitli prosedürler hakkında bilgilere ulaşmasına olanak tanımaktadır.

Not: MIDAC, ithalat ve ihracat işlemlerinde kullanılan resmî belge, izin ve lisansların alınmasını sağlayan çevrimiçi yönetim sistemidir. Kurumsal yapıların karar alma ve belge onay süreçlerini içerir. Örneğin, ithalat öncesinde alınması gereken bir sağlık sertifikası veya çevresel uygunluk belgesi MIDAC üzerinden talep edilir. PICM ise ticari bilgilere erişim sağlayan bir portaldır. Şirketler, ithalat için hangi belgelerin gerekli olduğunu, sürecin nasıl işlediğini ve kimlerle iletişime geçilmesi gerektiğini buradan öğrenebilirler.

4.5 Sektördeki Başlıca Ticaret Fuarları

Madagaskar'da düzenlenen fuar sayısı sınırlı olmakla birlikte, özellikle başkent Antananarivo'da her yıl gerçekleştirilen bazı büyük çaplı ticaret fuarları hem yerli hem de yabancı yatırımcılar açısından dikkat çekici fırsatlar sunmaktadır. Bu fuarlar arasında en öne çıkan etkinlik, her yıl mayıs ayında düzenlenen Madagaskar Uluslararası Fuarı'dır (FIM). Fuar, enerji, inşaat, finans, turizm ve sanayi gibi Madagaskar ekonomisinin temel sektörlerini kapsamaktadır. Geniş sektör yelpazesi ve yüksek uluslararası katılım oranı ile FIM, ülkedeki en büyük iş platformlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Bir diğer önemli etkinlik ise Ekim ayında gerçekleştirilen Uluslararası Konut Fuarı'dır. Bu fuarda yapı, ahşap ve metal işleme, elektrik, güneş enerjisi, iç tasarım, dekorasyon, mobilya, boya ve konut sigortası gibi birçok alt sektör bir araya gelmektedir. Konut sektörüyle ilgili profesyonellerin buluşma noktası olan bu fuar, özellikle inşaat malzemeleri alanında faaliyet gösteren firmalar için etkili bir tanıtım ve iş geliştirme ortamı sunar.

Ayrıca her yıl haziran ayında gerçekleşen Uluslararası Ekonomik Aktörler Fuarı (SIAE), uluslararası iş birlikleri, kalkınma ajansları, çok taraflı kuruluşlar ve kamu kurumlarıyla iş geliştirme fırsatları sunmaktadır.

Bu fuarlar, çeşitli bakanlıklar tarafından desteklenmekte olup, Madagaskar'ın kalkınma hedeflerine paralel olarak yerli ve yabancı aktörleri bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Tüm bu etkinlikler, Madagaskar pazarına giriş yapmak isteyen firmalar için iş ağı oluşturma ve yerel ortaklıklar kurma açısından stratejik fırsatlar içermektedir. Fuarlara katılım planlanırken ilgili organizatör kurumlar veya Ticaret Müşavirliğimiz ile önceden iletişime geçilmesi önerilmektedir.

4.6 Sektörde İhaleler Yayımlayan Kamu Kurumlarına İlişkin Bilgiler

Kamu İhaleleri Düzenleme Kurumu / Autorité de Régulation des Marchés Publics (ARMP), Madagaskar'daki kamu ihalelerinden sorumlu düzenleyici kurumdur. Ülkede açılan kamu ihalelerine başvurmak için özel bir çevrim içi platform kullanılmaktadır. Bu platforma erişim, abonelik sistemiyle sağlanmakta olup, kullanıcılar belirli bir ücret karşılığında <https://appel-offres-madagascar.mg/> ve <https://www.maraina.mg/> adreslerinden sisteme kaydolabilirler. Abonelik sayesinde, herhangi bir ihale ilanı yayımlandığında kullanıcılara e-posta veya kısa mesaj yoluyla bildirim gönderilmektedir.

4.7 Ülkenin Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları

Madagaskar, uluslararası ticaret alanında çeşitli bölgesel ve küresel anlaşmalara taraf olarak ekonomik entegrasyonunu güçlendirmektedir. Bu anlaşmalar, ülkenin ticaret politikalarını şekillendirmekte ve dış ticaret ilişkilerini yönlendirmektedir.

2024 yılında “Türkiye Cumhuriyeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın imzalanması iki ülke ekonomik ilişkileri açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Ancak anlaşma henüz yürürlükte değildir.

Madagaskar'ın taraf olduğu başlıca ticaret anlaşmaları şu şekildedir:

Küresel ve Çok Taraflı Anlaşmalar

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) – 1964

Madagaskar, 1964 yılında UNCTAD'a üye olarak, gelişmekte olan ülkelerin ticaretini desteklemeyi amaçlayan bu platformda yer almıştır.

Dünya Ticaret Örgütü (WTO) – 1995

Madagaskar, 1995 yılında WTO'ya katılarak küresel ticaret kurallarına uyum sağlamayı taahhüt etmiştir.

Cotonou Anlaşması – 2000

Avrupa Birliği ile Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkeleri arasında ekonomik ve siyasi iş birliğini amaçlayan bu anlaşma, Madagaskar'ın AB ile ilişkilerini yönlendirmektedir.

Afrika Bölgesel Anlaşmaları

Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA) – 1993

COMESA, 21 üye ülkeden oluşan bir serbest ticaret bölgesi (STA) olup, üye ülkeler arasında gümrük tarifelerini ve tarife dışı engelleri kaldırmayı hedeflemektedir. Madagaskar, bu anlaşmayla bölgesel ticaret entegrasyonunu artırmayı amaçlamaktadır.

Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC) – 2005

SADC'nin amacı, güney Afrika'daki 16 ülke arasında bölgesel sosyo-ekonomik işbirliği ve entegrasyonu, ayrıca siyasi ve güvenlik iş birliğini ilerletmektir. Madagaskar, 2008 yılından bu yana SADC Serbest Ticaret Alanı'nın bir üyesidir. SADC, 200 milyondan fazla tüketiciye sahip büyük bir pazarı temsil etmektedir. SADC üyesi bir ülkeden ithal edilen mallar, belirli şartları yerine getirmeleri durumunda vergi ve harçlardan muaf tutulmaktadır.

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA) – Onay: 18 Kasım 2024

AfCFTA, Afrika kıtasında malların ve hizmetlerin serbest dolaşımını kolaylaştırmayı amaçlayan kıtasal ölçekli bir serbest ticaret alanıdır. Madagaskar, 2018 yılında anlaşmayı imzalamış ve 2024'te onaylamıştır. Anlaşma kapsamında, üye ülkeler arasında gümrük vergilerinin %90'ı 5 ila 10 yıl içinde kaldırılacaktır. Bu, Madagaskar için Afrika içi ticareti artırma ve sanayi üretimini geliştirme açısından büyük bir fırsattır.

Hint Okyanusu Komisyonu (IOC) – 1992

IOC; Komorlar, Fransa (La Réunion), Madagaskar, Mauritius ve Seyşeller'den oluşan bir hükümetler arası örgüttür. IOC, özellikle bölgesel ekonomik iş birliği, güvenlik iş birliği, sosyal kalkınma ve doğal kaynakların yönetimi gibi alanlarda faaliyet göstermektedir.

Geçici ve Bölgesel Ekonomik Ortaklıklar

Avrupa Birliği ile Geçici Ekonomik Ortaklık Anlaşması (APEi) – 2009

Doğu ve Güney Afrika (ESA) ülkeleri ile AB arasında imzalanan bu anlaşma, ESA ülkelerine AB pazarına **gümrüksüz ve kotasız erişim** sağlamaktadır.

Afrika Büyüme ve Fırsatlar Yasası (AGOA) – 2014 (yeniden uygunluk)

AGOA, uygun Afrika ülkelerinden ABD'ye yapılan ihracatta ithalat vergisi muafiyeti sağlar. Madagaskar, 2014'te uygunluğunu yeniden kazanmış ve özellikle tekstil ve konfeksiyon ihracatında önemli avantajlar elde etmiştir. Yaklaşık 7000 ürün grubu AGOA kapsamında avantajlıdır.

TFTA (Tripartite Free Trade Area) – Üçlü Serbest Ticaret Bölgesi

TFTA, diğerlerinden farklı olarak henüz tam anlamıyla yürürlüğe girmemiş, fakat çok taraflı bir serbest ticaret alanı oluşturmayı amaçlayan birleşik bir girişimdir. Taraflar: COMESA, SADC ve EAC üyesi 29 Afrika ülkesidir. Amaç, bu üç büyük bölgesel bloğu tek bir geniş serbest ticaret alanı altında birleştirerek 700 milyondan fazla nüfusu kapsayan bir pazar yaratmaktır. Madagaskar hem COMESA hem de SADC üyesi olarak TFTA'nın tarafıdır. Ancak anlaşmanın tam olarak yürürlüğe girmesi için bazı ülkelerde onay süreçleri devam etmektedir.

4.8 Sektörde Standartlar

Madagaskar'da beton için henüz ulusal bir standart bulunmamaktadır. Ancak, çimento konusunda bazı ulusal standartlar mevcuttur. Bunlar arasında NM 031-1 (ciment à usage courant/), NM 031-2 (évaluation de la conformité), NM 032-1 (liants à maçonner), NM 032-2 (ciments pour travaux près des bords de mer) ve NM 032-3 (ciments à usage tropical) bulunmaktadır.

Beton standartlarının eksikliği nedeniyle, Madagaskar'da geçici olarak Avrupa standardı NF EN 206-1 kullanılmaktadır. Bu standart, betonun bileşimi, özellikleri ve uygunluk kriterlerini belirler. Ayrıca, beton bileşenleri ve testleri için aşağıdaki Avrupa standartları referans alınmaktadır:

- Agregalar için NF EN 12620 ve XP P 18-545
- Çimentolar için NF EN 197-1
- Beton katkı maddeleri için NF EN 934-2

- Karışım suyu için NF EN 1008
- Test yöntemleri için NF EN 12350 ve NF EN 12390 serileri
- Tasarım standartları için NF EN 1992 veya Eurocode 2
- Betonarme yapıların uygulanması için CCTG Fasikül 65
- Donatı çelikleri için NF EN 10080

Ayrıca, Madagaskar'da hidro-tarımsal altyapıların inşası için NIHYCRI (Normes Malgaches de Construction des Infrastructures Hydroagricoles contre les Crues et les Inondations) adlı bir standart seti bulunmaktadır. Bu standartlar, sel ve taşkınlara karşı dayanıklı altyapıların tasarımı ve inşası için gereklilikleri belirler. NIHYCRI, betonarme yapıların inşasında yukarıda belirtilen Avrupa standartlarının geçici olarak kullanılmasını önermektedir.

Sonuç olarak, Madagaskar'da çimento için bazı ulusal standartlar mevcutken, beton için henüz ulusal bir standart bulunmamaktadır. Bu nedenle, beton uygulamalarında Avrupa standartları geçici olarak referans alınmaktadır.

4.9 Sektörde Etiketleme

Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı'na (MIC) göre, zorunlu etiketleme bilgileri kolay anlaşılır olmalı ve yönetmelikler veya uluslararası sözleşmeler tarafından öngörülenler dışında kısaltma içermemelidir. Etiket bilgileri, ürün üzerinde kolayca görülebilecek, açıkça okunabilecek ve silinmeyecek şekilde yazılmalı; hiçbir şekilde gizlenmemeli, karartılmamalı veya başka işaretler ya da resimlerle örtülmemelidir.

Madagaskar'a her yıl yaklaşık on farklı marka çimento ithal edilmektedir. Etiketleme standartları ve güncel düzenlemeler hakkında daha fazla bilgiye Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı'nın resmi web sitesinden (<https://micc.gov.mg/>) ve Madagaskar Normlar Bürosu'nun (BNM) sitesinden (<https://www.bnm.mg/>) ulaşılabilir.

4.10 Sektörde Ambalajlama

Şu anda piyasada bulunan çimento torbalarının çoğu polipropilen plastikten (PP plastik) yapılmaktadır. İnce polipropilen şeritler, PP torbaları oluşturmak için bir atkı ve çözgü deseninde dokunur. Bu torbalar çoğunlukla 50 kg'lık torbalardır. Madagaskar'da çimento ambalajı için belirli bir standart bulunmamaktadır. Bazı örnekler :

4.11 Lojistik (taşıma süreleri, tercih edilen taşıma modları, güzergahlar)

Toamasina Limanı

Madagaskar’a yapılan çimento ithalatı büyük ölçüde deniz yoluyla gerçekleştirilmektedir. İthal edilen ürünler, çoğunlukla ülkenin en büyük ve en işlek limanı olan Toamasina Limanına (diğer adıyla Tamatave) ulaşmaktadır. Bu liman, Madagaskar’ın uluslararası ticaret hacminin yaklaşık %80’ine ev sahipliği yapmaktadır. Hint Okyanusu’na bakan doğu kıyısında yer alan Toamasina Limanı, yıllık yaklaşık 1.600.000 ton yük ve 18.900 TEU konteyner elleçleme kapasitesine sahiptir.

Çimento taşımacılığında kullanılan deniz yolu güzergâhlarında, çıkış noktasından Toamasina Limanı’na kadar olan toplam transit süresi — yükleme, boşaltma ve transit terminallerdeki işlemler de dahil olmak üzere — yaklaşık 35 ila 50 gün arasında değişmektedir. Bu süre, çıkış ülkesine (örneğin Pakistan, Vietnam veya BAE gibi) ve güzergâh üzerindeki lojistik altyapıya göre farklılık gösterebilir.

Madagaskar’da çimento gibi ağır sanayi ürünlerinin taşınmasında ve tarımsal ihracatın gerçekleştirilmesinde önemli rol oynayan diğer limanlar bulunmaktadır:

- **Antsiranana Limanı (Kuzey):** Yıllık yaklaşık 195.000 ton yük elleçleme kapasitesine sahiptir. Başlıca ihracat ürünleri arasında kahve, kakao, pamuk, vanilya, biber, uçucu yağlar ve konserve ton balığı yer almaktadır.
- **Toliara Limanı (Güney):** Ana ithalat kalemi çimentodur. İhracat tarafında kereste, manyok, mısır, sisal ve çeşitli mineraller öne çıkar. Limanın genel kargo kapasitesi yaklaşık 70.000 ton, konteyner kapasitesi ise 5.000 tondur. Ana rıhtımı, yük gemilerinin yanı sıra petrol tankerlerini de kabul edebilmektedir.
- **Ehoala Limanı (Güneydoğu):** 2009’da faaliyete geçmiştir. 3 rıhtıma sahip olan bu modern liman, pirinç, mısır, sisal, kurutulmuş balık ve kereste gibi ürünlerin ihracatında kullanılmaktadır. Doğal bir körfezde yer alması sayesinde büyük gemiler için elverişli demirleme imkânı sunar.
- **Mahajanga Limanı (Kuzeybatı):** Çoğunlukla tarımsal ürünler (kahve, manyok), deniz ürünleri (özellikle karides), konserve balık vb. ihracı için kullanılmaktadır. edilmektedir. Ancak ana rıhtımda su derinliğinin düşüklüğü nedeniyle yalnızca küçük gemiler yanaşabilmektedir.

4.12 Dağıtım Kanalları

Madagaskar’da limana ulaşan çimentonun ülke çapında dağıtımı, organize ve çok aşamalı bir süreçtir. Çimento genellikle Toamasina (Tamatave) Limanı’na deniz yoluyla ulaşır. Burada çimento, vinçler veya mekanize sistemlerle gemilerden boşaltılır ve ilk olarak limana yakın geçici depolama tesislerinde (silo ya da depo) muhafaza edilir. Bu depolama, ürünün kalitesinin korunması ve lojistik sürecin yönetilmesini kolaylaştırmak açısından önemlidir.

Ana dağıtım araçları, kamyonlardır. Karayolu taşımacılığı, Madagaskar’da en yaygın iç nakliye yöntemidir. Kamyonlar çimentoyu doğrudan inşaat şantiyelerine, bölgesel dağıtım

merkezlerine veya bayilere taşır. Bazı özel durumlarda, ülkenin iç bölgelerine ulaşmak için demiryolu ağı da kullanılabilir ancak bu altyapı çok sınırlıdır. Ayrıca, kıyı bölgeleri veya ada yerleşimleri için tekne ve mavnalı taşımacılığı da devreye girebilir.

Çimento hedef noktaya ulaştığında, çeşitli kontroller ve denetimler yapılır. Bu süreçler şunları kapsar:

1. Kalite kontrolü: Mukavemet, nem oranı, incelik, kimyasal bileşim gibi teknik parametreler laboratuvar testleriyle değerlendirilir.
2. Görsel inceleme: Ambalajda hasar, rutubet veya başka fiziksel kusurlar olup olmadığı kontrol edilir.
3. Belge denetimi: Menşe belgeleri, kalite sertifikaları ve taşıma belgeleri incelenir.
4. Resmî düzenleyici kontroller: Madagaskar'ın teknik mevzuatına uygunluk, yerel otoriteler veya sertifikalı kuruluşlarca denetlenir.

Bu kontrollerin amacı, ithal edilen çimentonun inşaat standartlarına uygun ve güvenli olmasını sağlamaktır. Uygunsuzluk tespit edilirse ürünün kullanılmasına izin verilmez, gerekirse iade ya da yeniden işlem yapılır.

Dağıtımın son aşamasında, ürün genellikle yerel bayiler, distribütörler veya inşaat firmaları aracılığıyla sahalara ulaştırılır. Depolama koşulları ve zamanında teslimat, çimentonun performansını doğrudan etkilediği için tüm süreç dikkatle yürütülür.

4.13 Sektörde Vergiler

Gümrük bölgesine giren veya çıkan mallar, vergi tarifelerinde belirtildiği şekilde ithalat veya ihracat vergilerine veya harçlarına tabidir. Vergi oranları kanunla belirlenir.

Malgaş pazarı için çimento ithalatı vergi ve gümrük vergilerine tabidir. Çimento ithalatındaki vergiler menşe ülkeye göre değişmektedir. Bazı ülkelerin Madagaskar ile anlaşmaları vardır ve vergiler daha düşüktür.

➤ Örneğin, Portland çimentoları söz konusu olduğunda (GTİP kodu: 252310),

Tablo 10: İthalatta Sürecinde Vergiler

ÜRÜN	DD	TVA	DD (Apei)
Portland Çimentosu	10%	20%	3%

Kaynak: Madagaskar Gümrük Tarifesi, 2025

DD : Gümrük vergisi,

KDV : katma değer vergisi,

DD : Avrupa Birliği üyesi ülkelerden alınan gümrük vergisi.

Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen çimento %3 gümrük vergisine tabiyken, Türkiye gibi diğer ülkelerden ithal edilen çimento için bu oran %10'dur.

4.14 Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Gelişmekte olan birçok ülke gibi, Madagaskar da gümrük vergileri ve ithalatta katma değer vergisi (KDV) yoluyla devlet gelirlerinden önemli bir pay almaktadır. Gümrük vergileri yüzde sıfır ile yirmi arasında değişmektedir. Madagaskar'ın ticarete önemli resmi gümrük dışı engelleri bulunmamakla birlikte, ortalamanın üzerindeki gümrük vergileri (diğer gelişmekte olan ülkelerle karşılaştırıldığında) dolaylı bir tarife engeli oluşturmaktadır.

Öte yandan ithalat işlemleri sırasında idari ve bürokratik işlemlerin uzun sürme ihtimali bulunmakta, gümrükte ekstra kontroller yapılabilmektedir. Ayrıca Madagaskar'ın lojistik altyapısı, özellikle liman ve kara yolu taşımacılığı açısından sınırlıdır. Bu durum, çimento gibi ağır ve hacimli ürünlerin taşınmasında ek zorluklar yaratabilir. Örneğin, Toamasina Limanı ülkenin ana limanı olmasına rağmen, altyapı kapasitesi sınırlamaları nedeniyle gecikmeler yaşanabilir.

Her ne kadar Madagaskar'da resmi tarife dışı engeller sınırlı olsa da çimento ihracatında karşılaşılan dolaylı kısıtlamalar ve uygulamalar, ihracatçılar için dikkat edilmesi gereken unsurlardır.

4.15 Diğer: Madagaskar'da Özel Günler ve Bayramlar (2025)

Tablo 11: Özel günler ve Bayramlar

1 Ocak	Yılbaşı
8 Mart	Kadınlar Günü
29 Mart	Şehitler Günü (1947 ayaklanması)
31 Mart	Ramazan Bayramı
20 Nisan	Paskalya
21 Nisan	Paskalya Pazartesi
1 Mayıs	İşçi Bayramı
29 Mayıs	Yükseliş
8 Haziran	Pentekost
9 Haziran	Pentekost Pazartesi
26 Haziran	Bağımsızlık Günü
15 Ağustos	Assomption
1 Kasım	Azizler Günü
25 Aralık	Noel

5. Çimento Sektöründe İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

5.1 Mal Ticareti Açısından Fırsatlar

Afrika ve Güney Asya gibi gelişmekte olan bölgelerde, nüfus artışı ve artan altyapı yatırımları çimento talebini hızla artırmaktadır. Madagaskar da bu eğilim içinde yer almakta olup, çimento sektöründe faaliyet gösteren firmalar için dikkat çekici fırsatlar sunmaktadır. Ülkede altyapı ihtiyacı hızla artarken, yerli çimento üretimi halen sınırlı düzeydedir.

Madagaskar'ın yıllık çimento tüketimi 1,5 ila 2 milyon ton arasında değişmektedir ve bu ihtiyacın büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. 2023 yılında yaklaşık 950.000 ton, 2024 yılında ise 1,1 milyon ton çimento ithal edilmiştir. Bu ithalatın parasal karşılığı 83 milyon dolar civarındadır. En çok ithalat yapılan ülkeler Pakistan, Vietnam ve Birleşik Arap Emirlikleri olup, Türkiye'den ise henüz çimento ithalatı yapılmamıştır.

İthal edilen çimentolar ağırlıklı olarak gri Portland (CPA 42.5 tipi) çimentosudur ve bu ürünler başta genel inşaat, konut ve kamu altyapı projeleri olmak üzere geniş bir kullanım alanına sahiptir.

Son yıllarda Madagaskar'da kapsamlı altyapı ve kentsel dönüşüm projelerinin yapılmasına olan ihtiyaç ülke yetkililerince sıklıkla vurgulanmaktadır. Bazıları hayata geçirilmekte olan bu projeler, yalnızca başkent Antananarivo'yu değil, ülkenin tüm bölgelerini ilgilendirmekte ve çimento talebini sürekli yüksek tutmaktadır.

Bu çerçevede, Madagaskar'ın çimento ihtiyacının karşılanması açısından Türkiye için önemli fırsatlar söz konusudur. Türkiye'nin dünya çapında güçlü olduğu Portland çimentosu üretimi ve ihracatı, Madagaskar'ın ithalat yapısını tamamlayacak niteliktedir. Gerekli kalite standartlarında ihtiyaca uygun talebin hızlı bir şekilde temini açısından Türk firmalarının Madagaskar pazarında rekabet edebilirliği yüksek olacaktır.

5.2 Sektörde Yatırımlar Açısından Fırsatlar

Madagaskar'da yerli veya yabancı yatırımcılar, yürürlükteki yasa ve düzenlemelere uygun oldukları sürece, ekonominin tüm sektörlerinde serbestçe yatırım yapabilir. Yabancı yatırımcılara karşı herhangi bir ayrımcılık söz konusu değildir; %100 yabancı mülkiyet ve yönetim hakkı tanınmaktadır. Öncelikli sektörlerde (yenilenebilir enerji, turizm, sanayi ve inşaat) faaliyet gösteren şirketler, gerçekleştirdikleri yatırım tutarının %20'si üzerinden hesaplanan bir vergi indirimi alabilirler. Ancak, bu indirim, ilgili mali yılda ödenecek kurumlar vergisinin %50'sini aşamaz. Kalan indirim tutarı, aynı sınırlamalarla gelecek yıllara devredilebilir. Ayrıca Serbest Ticaret Bölgesi Teşvikleri de bulunmaktadır.

Çimento sektörü, Madagaskar'ın büyüyen inşaat ve altyapı ihtiyaçları nedeniyle stratejik ve öncelikli bir sektör olarak öne çıkmaktadır. Artan kentsel nüfus, yol ve konut projeleri, liman ve enerji altyapısı yatırımları, ülkedeki çimento talebini sürekli artırmaktadır. Yasal çerçevenin netliği, teşviklerin cazibesi ve pazarın büyüme potansiyeli dikkate alındığında, Madagaskar çimento sektörüne yatırım yapmak hem kısa vadede kârlı hem de uzun vadede stratejik bir fırsat sunmaktadır.

Madagaskar'da Çimento sektöründe yatırım yapmak (Endüstriyel İşletme İzni Alma Prosedürü) için izlenmesi gereken prosedür detaylı olarak aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 12: Endüstriyel İşletme İzni Alma Prosedürü

 İŞLEM	 AÇIKLAMA	 SORUMLU KURULUŞ	 BELGE	 SÜRE	 MALİYET
Yatırımların sınıflandırılması	Bir projeden kaynaklanan potansiyel kirliliğin derecesini belirlemek ve dosyanın ONE veya Sektör Bakanlığı tarafından değerlendirilmesine rehberlik etmek için kullanılan bir prosedür	Ulusal Çevre Ofisi (ONE)	Sınıflandırma belgesi	15 gün	Ücretsiz
Çevresel Etki Değerlendirmesi (EIE)	Belirli bir faaliyetin çevre üzerindeki potansiyel öngörülebilir etkilerinin ön incelemesinden ve çevrenin korunması için uygun önlemlerin önerilmesinden oluşan bir çalışma	Proje sorumlusu	Çevresel etki değerlendirme belgesi	30 gün	Proje sorumlusuna ait
Çevresel Değerlendirme	Dosyanın incelenmesi ve değerlendirilmesi EIE Potansiyel etkilerle ilgili alınan önlemleri kontrol etmek için alana ziyareti	ONE ve Sanayi Bakanlığı'nın çevre birimi ile işbirliği içinde	Çevre İzinleri	60 gün	Dosya ONE'a havale edilirse masrafları proje yöneticisine ait olmak üzere Proje dosyasının Sanayi Bakanlığı'na sunulması halinde ücretsiz
Endüstriyel Faaliyet İzni	Gereken belgeler : -Sanayi ile ilgili Bakanlıktan Talep -Çevre izninin kopyası -Şartnamelerin kopyası Yasal statü belgesi -Üretim süreci -Zemin planı Sanayi Bakanlığı çevre birimi tarafından dosyanın değerlendirilmesi -Dosya Üzerinden İnceleme -Kontrol için saha ziyareti -Endüstriyel sağlık ve güvenlik standartlarına uygunluk -EIE'ler söz konusu olduğunda toplantı konseyine bildirim -İdari nota talebi -İdari işlemin hazırlanması -Başvurunun Başbakanlıkta işleme alınması	Sanayi Bakanlığı	ENDÜSTRİYEL İŞLETME İZNİ	PREE için 15 gün (PREE : Çevre Taahhüt Programı) EIE için 30 gün	Ücretsiz

Kaynak : Madagaskar Sanayileşme ve Ticaret Bakanlığı

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Türkiye’den Madagaskar’a çimento ihracatı, stratejik fırsatlar barındırmakla birlikte, dikkatle yönetilmesi gereken çok sayıda ticari, lojistik, finansal ve idari riski de içinde barındırmaktadır.

1. Lojistik ve Taşıma Riskleri

- Uzak mesafe ve transit süreleri: Ortalama 35–50 (veya daha fazla) gün süren deniz taşımacılığı hem maliyetli hem de planlama açısından zor olabilir.
- Yüksek navlun ve değişken yakıt fiyatları: Yüksek navlun ve değişken yakıt fiyatları doğrudan kârlılığını etkileyen hususlardır.
- Liman altyapısı sorunları: Toomasina dışındaki limanlarda altyapı eksikliği, gecikmeler, boşaltma zorlukları ve yüksek maliyetlere yol açabilir.
- İç taşıma sorunları: Yolların durumu zayıftır ve limandan satış noktalarına nakliye ciddi süre ve maliyet riskleri vardır.

2. Pazar ve Rekabet Riski

- Güçlü mevcut tedarikçiler: Pakistan, Vietnam, BAE, Çin gibi ülkelerden gelen çimento piyasada önemli paya sahiptir. Ayrıca Madagaskar pazarında yerleşmiş tüketim alışkanlıklarını, tanınır markaları değiştirmenin kolay olmadığı gözlemlenmektedir.
- Yerel üreticilerin avantajları: Gümrük koruması, düşük üretim maliyetleri ve yerel dağıtım ağları yerli oyunculara avantaj sağlayabilmektedir.
- Marka tanınırlığının eksikliği: Türk çimentosu piyasada tanınmadığından güven kazanmak zaman alabilir ve ilave çalışmalar gerektirebilir.

3. Gümrük ve İdari Engeller

- Karmaşık gümrük prosedürleri: Belgelerin eksiksiz olması gerekir; örneğin BSC (Bordereau de Suivi des Cargaisons) gibi özel evraklar talep edilebilir.
- Yolsuzluk ve gecikme riski: Liman işlemleri ve gümrük işlemlerinde şeffaflık sorunu ve gecikmeler yaşanabilir.
- Standart dışı uygulamalar: Ürün kalitesi, dayanıklılığı veya ambalaj gibi konularda beklenmedik teknik gereklilikler çıkabilir.

4. Finansal Riskler

- Tahsilat riski: Ödeme alamama riskleri mevcuttur. Güvenli yöntemler tercih etmek gerekir.
- Zayıf bankacılık altyapısı: Uluslararası transferlerin gecikmesi veya bankacılık sisteminde karşı taraf riskleri olabilir.

5. Yasal ve Politik Belirsizlikler

- Düzenleme değişiklikleri: Gümrük vergilerinde, ithalat izinlerinde veya standartlarda ani değişiklikler olabilir.
- Vergi yükleri: %20'ye varan ithalat vergisi (mevcut durumda  imentoda Türkiye'ye %10), %20 KDV ve bazı liman hizmet ücretleri uygulanabilir.
- İstikrarsız politik ortam: Dönemsel h k met değişiklikleriyle ticaret politikaları değişebilir.

7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara  neriler

Türkiye'den Madagaskar'a  imento ihracatı, artan altyapı ihtiya ı ve ithalata dayalı yapı sayesinde önemli bir fırsat sunmaktadır. Ancak pazara girişte karşılaşılabilecek lojistik maliyetler, yerel rekabet, düzenleyici zorluklar ve tanınırlık eksikliği gibi faktörler dikkatle ele alınmalıdır. Bu nedenle firmaların güçlü ve çok yönlü bir strateji izlemesi gerekmektedir. İlk aşamada firmalar Madagaskar'daki inşaat odaklı şehirlerde talebi analiz etmeli, mevcut ithalatçılar ve fiyat seviyeleri hakkında detaylı bilgi edinmelidir. Ülkedeki teknik mevzuat, kalite standartları ve gümrük işlemleri önceden araştırılmalı, profesyonel destek alınmalı, gerekli belgeler eksiksiz hazırlanmalıdır.

Pazara girişte yerel ithalatçılarla ortaklık kurmak, distribütörlerle çalışmak ya da doğrudan temsilcilik açmak, süreci hızlandırabilir. Özellikle gümrük ve idari işlemlerde deneyimli yerel iş ortakları büyük kolaylık sağlayacaktır. Aynı zamanda, markanın tanıtımı ve güven oluşturulması sürecinde reklam, yerel medya çalışmaları ve doğrudan tanıtım faaliyetleri önemlidir. şirketler Madagaskar'da düzenlenen inşaat fuarlarına katılarak yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmeli, projelere sponsor olarak yerel görünürlük kazanmalıdır. Bu tür temaslar hem güven yaratmaya hem de yerli aktörlerle daha sağlam bağlar kurulmasına yardımcı olacaktır.

Lojistik açıdan, Toamasina Limanı hedeflenmeli; Türkiye  ıkışında İzmir veya Mersin gibi uygun limanlar tercih edilmelidir. Navlun anlaşmaları, taşıma süresi ve maliyetler dikkatle planlanmalıdır.  deme sistemlerinde teminatlı modeller değerlendirilmelidir.

Pazara girişte her türlü argüman – kalite, fiyat, yerel ortaklıklar, tanıtım ve mevzuat uyumu – bir arada kullanılmalı; kısa vadeli ihracattan ziyade uzun vadeli pazar inşası hedeflenmelidir.

Tüm bu unsurların bir araya getirilmesiyle, firmalar Madagaskar pazarında kalıcı bir yer edinebilir. Piyasada gerekli marka tanınırlığı ve güven sağlandıktan sonra, tıpkı Türkiye'nin Madagaskar pazarında demir- elik sektöründe elde ettiği başarıda olduğu gibi,  imento alanında da ana oyuncuların biri olmanın mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Sonuc olarak Madagaskar'a  imento ihracatı, özellikle altyapı yatırımları, inşaat artışı ve ithalata olan bağımlılık nedeniyle yüksek potansiyele sahip bir pazardır. Ancak bu pazarda başarı; sağlam lojistik ve maliyet planlaması, yerel ortaklarla güvenilir iş ilişkileri kurma, güçlü hukuki sözleşmeler, döviz ve tahsilat risklerine karşı finansal güvenlik önlemleri konularında hazırlıklı olmaya bağlıdır.

8. Genel Değerlendirme

Madagaskar, son yıllarda artan altyapı ve konut projeleri sayesinde çimento talebinde önemli bir yükseliş yaşamaktadır. Ancak ülke içindeki çimento üretimi bu talebi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Mevcut üretim tesisleri sınırlı kapasitededir. Bu nedenle Madagaskar, ihtiyacının büyük kısmını ithalat yoluyla karşılamaktadır. Bu durum, dış tedarikçilere ve özellikle kaliteli üretim yapabilen ülkelere fırsatlar sunmaktadır.

Türkiye, çimento sektöründe dünyanın önde gelen ihracatçılarından biridir. Üretim kapasitesi yüksek, ürün kalitesi Avrupa ve ISO standartlarına uygundur. Demir-çelik sektöründe olduğu gibi, Türkiye'nin çimento alanında da Madagaskar'da marka bilinirliği ve güven oluşturmaları halinde, uzun vadeli bir pazar liderliği kurması mümkündür.

Madagaskar'a ihracat yapmak isteyen firmalar açısından pazara girişte ciddi yapısal engeller bulunmamaktadır. Gümrük vergisi oranı genellikle %20 (çimento için %10) seviyesindedir, buna ek olarak %20 KDV alınmaktadır. Bunun dışında ürün için önceden sevk denetimi zorunlu değildir. Ancak, ithalat işlemleri sırasında bazı teknik ve idari düzenlemelere dikkat etmek gerekir.

Lojistik açıdan bakıldığında, Türkiye'den Madagaskar'a yapılacak sevkiyatlar için İzmir ve Mersin limanları en uygun çıkış noktalarıdır. Bu limanlar büyük hacimli yüklemeler için uygundur ve Afrika'ya yönelik düzenli denizyolu bağlantılarına sahiptir. Madagaskar tarafında ise ana giriş noktası Toamasina Limanı'dır. Bu liman hem kapasite hem de ülkenin ana dağıtım altyapısına yakınlığı nedeniyle ön plandadır. Limana ulaşan çimento, genellikle karayolu taşımacılığı ile ülke geneline yayılmaktadır. Kamyon taşımacılığı, iç dağıtımda en sık kullanılan yöntemdir. Uygun bölgelerde geçici depolama ve kalite kontrolleri yapılmakta, ardından ürün inşaat sahalarına veya satış noktalarına ulaştırılmaktadır.

Pazara girişte başarılı olmak için firmaların yerel fuarlara katılması, doğrudan ziyaretlerle yerel ortaklarla yüz yüze görüşmeler yapması ve pazarda görünürlük kazanması önemlidir. Markanın tanınırlığını ve güvenilirliğini artırmak için reklam ve sponsorluk gibi destekleyici faaliyetler de etkili olacaktır. Ürün kalitesinin belgelerle ispatlanması, uygun fiyat politikası ve ödeme koşulları, yerel ortaklıklar, güvenilir lojistik çözümler de pazarda öne çıkmayı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, Madagaskar pazarının Türk çimento üreticileri ve ihracatçıları için potansiyeli yüksek, erişimi mümkün ve gelişime açık bir hedef ülke olduğu değerlendirilmektedir. Ancak pazarda yer edinmenin çeşitli zorluk ve riskleri bulunmaktadır. Söz konusu riskleri en aza indirecek şekilde strateji izlemek gerekmektedir. Konuya ilişkin daha ayrıntılı bilgi ve destek almak isteyen firmalarımız Ticaret Müşavirliğimizle iletişime geçebilirler.

9. Yararlı Linkler

Odalar: https://edbm.mg/partenaires_annuaire-des-groupements-professionnels/

Birlikler: <http://www.gem-madagascar.com/membres>

İhaleler : <http://www.armp.mg/>; <https://www.j360.info/en/tenders/africa/madagascar/>

Firma Rehberi: <http://www.madayp.com/>

Gümrük Hizmetleri Bilgileri: <http://www.douanes.gov.mg/>

Gümrük Vergileri: <http://www.douanes.gov.mg/tarifs-des-douanes/>

Kolay İhracat Platformu: <https://www.kolayihracat.gov.tr/>

Müşavire Danışın: <https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/>

Dış Talepler Bülteni: <https://distalep.ticaret.gov.tr/giris/?next=/>

GasyNet : <https://gasynet.com/>

EDBM: <https://edbm.mg/cadre-juridique/>

10. Kaynakça

<https://www.trademap.org/>

<https://www.statista.com/>

<https://www.tuik.gov.tr/>

<https://edbm.mg/cadre-juridique/>

<https://micc.gov.mg/>

<https://www.pic.commerce.mg/fr/importer-madagascar-0>

<https://fccimadagascar.wordpress.com/>

<https://www.forello-expo.com/>

<https://simmadagascar.mg/>

<http://www.mtp.gov.mg/>

<https://www.douanes.gov.mg/prohibitions-et-interdictions/>

<https://infoterre.brgm.fr/rapports/RP-50387-FR.pdf>

<https://micc.gov.mg/>

<https://www.volza.com/>

Madagascar Newsroom

World Integrated Trade Solution

Madagaskar Pazar Bilgileri Raporu

Madagaskar Yurt dışı Yatırım Ülke Profili Raporu